

## Z poštovních vzpomínek

Antonín Nikendey

### Příběh staré fotografie z Horní Plané

Na Horní Planou, kde jsem od třinácti do patnácti let (1933-1935) prožil svoje školní časy, vzpomínám rád. Do města se tenkrát naše rodina přistěhovala, když Dr. Adolf Schwarzenberg v říjnu roku 1933 jmenoval mého otce zdejším lesním ředitelem. Ještě dlouho potom městečko pořád patřilo do mojí „srdeční“ krajiny. Bezvadná parta spolužáků, čistá Šumava, bez automobilů. Ale k věci. Koupil jsem si tu svůj první fotoaparát a lovil první snímky na náměstí, u dobrovodského kostelíku i v nádherné přírodě za městem. Na fotografii je dostavník, se kterým jezdili hornoplánští příslušníci rodu Prixů na tamní nádraží a zpět. Vozili od vlaků listovní i balíkovou poštu, ale také cestující, v létě ponejvíce turisty na náměstí do centra. Poslední Prix později, po roce 1938, jezdil na nádraží pro poštu už jen s bryčkou. Jmenoval se Ernst Prix.



V roce 1945 byl i s manželkou vystěhován a dostal se na práci do Bavor k jednomu vysokohorskému sedlákově, kde se chovalo asi sto kusů koní. Tam byli se ženou několik let, až si vydělali dost, že si mohli postavit vlastní menší domek. S Ernstem Prixem jsem pak byl v písemném styku až do jeho úmrtí. To je vše, co mi o staré hornoplánské poště ještě zůstalo v paměti.

V Českých Budějovicích, 26. června 2005

Marie Pokorná

### Jak se žilo na poštách

Ráda bych zavzpomínala na život obyčejného pošťáka před sto lety. Můj dědeček sloužil jako poštovní zaměstnanec na šumavských hranicích Čech a Rakouska. Místo se jmenovalo Pohoří (Buchers). Měl tam na starosti čtyři páry koní a dva kočáry, které vozily poštu z Čech i z Horního Rakouska. Vozily se peníze, dopisy, balíky, ceniny i cestující, kteří se tak dostávali do okolí. V roce 1880 se můj dědeček oženil. Měli s manželkou celkem dvanáct dětí. Šest jich zemřelo a z pěti byli zase pošťáci. Dostali se pak všichni do Lišova, kde byl dědeček tak říkajíc „panem poštovním“. Jedna z jeho dcer potom sloužila na poštovním úřadě až v daleké Lomnici nad Popelkou, další dcera - moje maminka, pracovala také na poště v Lišově, třetí z dcer celý život pošťačila v Pelhřimově. Ta další, čtvrtá dcera pak v Plané nad Lužnicí. Také jsem vyrůstala na poštách. Například jsem moc ráda jezdila na poštu k Pacovu, která byla umístěna přímo v prostorách hradu Kámen. Také tam jedna z dědečkových dcer, moje teta, dělala vedoucí pošty. I já sama jsem 25 let sloužila na poště a bylo to hezké, i když někdy těžké zaměstnání. Nakonec jsem dělala na poště instruktorku děvčatům a chlapcům ze spojové ekonomické školy. Moc ráda si na ruch poštovních provozů vzpomínám. Dnešní zaměstnanci mají sice hodně práce, ale jsou zase lépe vybaveni potřebnou technikou. Byla jsem se také podívat do Pohoří, kde nestojí už nic, jen zdi staré pošty, kus kostela a hřbitov, kde kdosi položil pár kytíček. Tak mě to všechno nějak dojalo a začala jsem vzpomínat, jak se kdysi žilo v poštovní službě.

V Táboře, 19. dubna 1999

Josef Aleš

### Za čistotu českého jazyka

V poštovní, telegrafní a telefonní službě provozní se zhusta užívá odborných názvů, úslolí, utvořených nesprávně nebo proti duchu našeho jazyka. Zvláště upozorňuji na podstatná jména, slovesa a přídavná jména vyjadřující opakování činnosti, např. podávání, dodávání, podávati, dodávati, podávací, dodávací apod., na rozdíl od podání, dodání, podati, dodati, podací, dodací – vyjadřující tedy děj zcela skončený. Některé další názvy nutno vymýtit, aby jich již nikdo neužíval ani v ústním, ani v písemném poštovním styku. Pro příklad uvádím v malé tabulce zvláště frekventované nežádoucí výrazy.

abonent, správně	= předplatitel	nadříkávati balíky	= hlásiti balíky
ambulance, nyní	= vlaková pošta	návazka	= vlaječka
bariéra	= přepážka	neskladí	= neskladná zásilka
celné	= vyclívací poplatek	olovačky	= kleště na olovené plomby
cennost	= cenná zásilka	platenka	= výplatní lístek
dodanka	= dodací lístek	podatka	= podací lístek
dopisivo	= korespondence	rekomandovat	= doporučit
doporučivo	= doporučené zásilky	vybrakovat	= vyřadit, dát do starého papíru
franko	= výplatné	vzduchopudná pošta	= potrubní pošta
hovornice	= telefonní hovorna	zanáška nebo	
listovní	= listovní zásilky	zanášení	= zápis
nácestní pošta	= poštovní úřad na dopravní cestě		

To bylo několik malých příkladů, jak se nové poštovní názvosloví od roku 1925 vyvaruje i výtek od přátel českého jazyka.

Josef Aleš, vrchní poštovní inspektor, Praha 1924